

Roman FRIČ

(30.9.1944 – 13.1.2021)

Slovenský matematik vyštudoval na MFF UK v Prahe matematickú štatistiku a pravdepodobnosť (1967). Už popri štúdiu robil u prof. J. Nováka pomocnú vedeckú silu. V MÚ ČSAV v Prahe interne pracoval v rokoch 1966 – 1972. Potom učil na Vysokej škole dopravnej v Žiline. Od roku 1979 pracoval v MÚ SAV v Košiciach. V roku 1974 absolvoval šesťmesačný študijný pobyt v USA (IREX, Princeton University, University of Washington, University of California). Jeho topologické záujmy získali novú dimenziu, na študijnom pobyte u svetoznámeho topológa prof. E. Hewitta. Počas *topologického obdobia* mu vyšlo okolo 80 vedeckých prác. V Košiciach sa venoval kvantovým štruktúram (matematická teória inšpirovaná matematickými problémami základov merania v kvantovej mechanike). Z tejto oblasti uverejnil vyše 40 vedeckých článkov. Doc. RNDr. Roman Frič, DrSc., interne učil (2001 – 2016) aj na Katedre matematiky Katolíckej univerzity v Ružomberku. Z oblasti didaktiky matematiky publikoval asi 15 prác. Bol činný v hnutí *Fides et Ratio* spájajúcom ľudí kresťanskej viery a vedy. Tak si vyslúžil odkaz *Želáme Ti, aby si z tváre do tváre Prozreteľnosti naplno pokračoval vo svojom živote v jeho plnosti* (A. Dvurečenskij, M. Papčo).

Z myšlienok

Svoje učiteľské krédo zhrnul do troch zásad:

1. Žiaci a študenti musia vycítiť, že učiteľovi na nich a na predmete záleží.
2. Niektoré poznatky sa môžu a majú „nadrilovať“, sem patria aj poučky, klasifikačné schémy a kanonické experimenty.
3. Nadstavba vyžaduje záujem žiaka a študenta, chuť študovať a premýšľať, tu sa prejaví kvalita učiteľa a výsledkom je „pridaná hodnota“, čo sa prejaví na počte a dobrom uplatnení absolventov, ktorí sa ku svojmu učiteľovi hlásia. Takto sa odovzdáva aj potešenie z matematiky (aj z iných predmetov).

Dobrý učiteľ „má čo a chce to“ ponúknuť a aj keď jeho špecializácia nie je predmetom záujmu študenta, tak vždy sa študent môže a má od neho veľa čo naučiť. To patrí ku dobrému vzdelaniu a výchove.

Ak by sa matematika viac vyučovala v súčinnosti s ostatnými predmetmi a menej „samoučelne“, tak by sa asi aj pri zmenšenom rozsahu mohlo dosiahnuť prehĺbenie vedomostí aj z matematiky.

Počty a merbu sa má naučiť každý a to sa dá sprostredkovať zrozumiteľne. Hlbšie by ale malo znamenať, že v každom odbore existujú príčiny a ich následky, týmto vzťahom treba rozumieť, len tak sa možno stať dobrým odborníkom. A hlbšia matematika je taká, ktorá tomu napomáha... Ak je človek odborníkom v niečom, tak zrozumiteľnou matematikou nepoháda.

Priority výučby matematiky by mali vychádzať z toho, ako ľudia matematiku využívajú. Profesionálne sa matematikou zaoberá len veľmi malé percento populácie. Mladé „talenty“ treba vyťažiť matematickými olympiádami, podporovať ich podchytenie vhodnými tútormi z radov matematikov a pripravovať ich na štúdium na prestížnych univerzitách. Ďalšia časť populácie by mala rozumieť matematike ako dobrému prostriedku na porozumenie dejov (prírodných, technických, spoločenských) okolo nás. Pre zvyšok by mohla byť matematika kultúrnym dedičstvom. Bolo by vhodné túto časť populácie netrapiť kvadratickými rovnicami a nerovnicami s absolútnymi hodnotami, ale viac cvičiť v logike (nie matematickej) a porozumení textu.

Viera je nezaslúžený dar. Je veľa vecí medzi Nebom a Zemou, na ktoré veda nestačí, ale viera dáva životu zmysel. Veda i viera mne (hriešnemu človeku) určite pomáhali sa orientovať a aj keď niekto hovorí, že sa veda a viera vylučujú, ja som nič také nezistil. Ba naopak!